

višji gospódi, pravi se, da celo na Dunaji. — Dež. zbor v Inomostu še nima načrta za novo šolsko postavo v rokah in kakor je podoba, ne dobi ga tudi več od c. kr. vlade, ker ta nima upanja, da postane iz nje načrta kedaj postava. — Na Kranjskem je le malo Nemcev in še teh, kar jih se nahaja po različnih krajih, je večina slov. krvi, torej izdajic svojega ljudstva. — V Gorici so dozidali c. kr. vojašnico in stane v celem 220.000 fl. dežele. No, ako bode vselej polna vojakov, tedaj ne bode mesto na škodi. — Novi župan v Trstu je dr. Pitteri in to vsled tega, ker je bilo „očete“ vendar le sram, če dobi mesto žida za glavo. — Drž. poslanec J. Nabergoj je dobil viteški križ Franc-Jošefovega reda in so mu vsled tega tudi volilci pripravili čestitko. — Kardinal Mihajlovič v Zagrebu je volil svoje premoženje največ cerkvam v mestu, ki so potrebne podpore, potem pa tudi drugim ustavom kršč. usmiljenja. — Kako dela ogerska vlada za madjarski jezik, vidi se najbolj iz tega, da ga sili v vse naprave, tudi v sirotišča. Iz teh naj se množi torej madjarsko ljudstvo!

Vunanje države. V soboto so vsprejeli sv. oče Leon XIII. vojvodo Cambridge, tedaj bratranca angleške kraljice, v slovesnem zaslišanji. Vojvoda je višji poveljnik angleške vojne. — Po vsej Italiji je velik polom, to se pravi, veliko tacih hiš, ki imajo barantijo z denarji, je izpovedalo, da imajo več dolga, kakor pa denarja. Vsled tega pa bode, Bog vedi, koliko izgube po državi, izgube, ki zadeva velikrat tudi ubožno ljudstvo. — Predsednik drž. zboru v francoski republiki, Floquet se dela že tako, kakor da je predsednik v ministerstvu in je tudi lahko, da že pride k malu do te službe; sedaj je v rokah Freycineta. — V Bruselji, glavnem mestu Belgije, bode te dni javni shod in sicer za to, da se naj dovoli vsem pravica volitve, ne pa samo tem, ki plačujejo davke. Brez pobojev pa ostane ta shod pač težko. — V hudi zimi se godi delalcem v Londonu vselej hudo, letos pa še posebej in piše se, da ljudje umirajo gladú; ne da se jim vselej pomoči ter je preobilo uboštva v celem mestu, ki šteje nad 4 milj. prebivalcev. — Naj se oo. jezovitje smejo povrnuti v Nemčijo, iz tega, kakor se kaže, še ne bode nič, kajti lutrovci, ki so v tej državi večina, so si v velikem strahu pred njimi. Se ve, da potegne ta strah višje, kakor pa pravica. — Vredno je, da spomenimo, da pojde v kratkem nadvojvoda Franc Ferdinand v Rusijo; v obče se misli, da bode ta nadvojvoda kedaj avstrijski cesar, to njegovo potovanje k carju torej ni brez pomena. — Ne od ljudstva, pač pa od svojih ministrov doživi bolgarski knez, princ Ferdinand, lahko kaj neljubega, izlasti predsednik v ministerstvu, Stambuloy, kaže mu, če tudi pod klobukom, svoje

rogove. — Največji križ je v Srbiji sedaj razkralj Milan, ker sega v vse posle vlade in vsled tega ona nikoli ne zna, ali to tudi doseže, kar hoče. Bati se je, da pride ustaja čez ubogo deželo in more biti z njo tudi največja nesreča v tem, da seže Rusija vmes in se vname zato splošnja vojska na balkanskem polotoku. — Turški poslanik na Dunaji, Sadula, je nesrečno končal svoje življenje in pravi se, da je to sultana hudo potrlo. Najbrž je sultan bil z njim nezadovoljen in ga je vsled tega poklical z Dunaja, nesrečni mož pa je segel nad lastno življenje, da se je ognil s tem jezi sultana. — V Afriki tudi ne gre vse po volji, vsaj ne po želji nemške vlade ter se pravi, da je nje poveljnik, major Wissmann, nevarno zbolel, drugi pa mislijo, da je na naglem umrl. Zakaj pa, to še ni znano. — Južna Amerika ima svojo ustajo ali punt in tokrat v državi Chile. Ondi je neki vse ljudstvo po konci zoper vlado, se ve, da je le-ta republikanska. — Bolja novica pa nam prihaja iz severne Amerike. Tam so se Indijanci podali ter jim je vlada „združenih držav“ prizanesla njih ustajo, t. j. prizanesse se jim velika kazen, ki zadeva sicer vsako ustajo, najhuja pa še v Ameriki. Tu pobojesijo kar na naglem take ljudi, ne da se vrši poprej kaka sodba.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj o letu.

„Letom se naglo umikajo leta“. Minolo je staro leto 1890 in porodilo se je novo, kakor stoji v koledarji, navadno leto. Gotovo bi torej čitatelja zanimalo izvedeti, kaj je navadno leto in na kaj se opira naš koledar. Prav za prav nareja naša zemlja sama leto. Po poti, v katero jo je postavila vsegamogočna roka stvarnikova, suče se vedno jednako krog solca. S pretečenim letom smo dovršili pot ali bolje, dir okoli njega, zakaj z neznansko hitrostjo, namreč 28 km. v sekundi dirja naša zemlja skoz neskončni prostor, in le temu se imamo zahvaliti, da v tem besnem diru ne poginemo, ker nas zemlja zelo na-se vleče. Leto je torej dokončano, če je zemlja svoj pot krog solca dovršila in zopet prišla na svojo prejšnje mesto. To potovanje traja okoli 365 dni in ta čas se imenuje „navadno“ leto.

V 365 dneh pa še ni ves pot dokončan, ampak treba je še 6 ur. Teh 6 ur se nabere v 4 navadnih letih za eden dan, ki se mora tudi vračuniti, da je leto popolno. Vsako četrto leto ima torej 366 dni in se imenuje prestopno leto. Ta 366. dan se vtakne v mesec februarij, ki ima torej namesto prejšnjih 28 dni, zdaj jih 29. To številjenje je uvedel že

pred Kr. r. Julij Cezar, „največji Rimljan“, in se imenuje po njem julijanski ali stari koledar.

Natančnejši zvezdoslovni računi pa so pozneje pokazali, da se julijanski koledar zmiraj bolj in bolj oddaljuje od pravega reda, ki ga pot zemlje krog solнца določuje. Papež Gregor XIII. je torej l. 1582. koledar popravil. Zvezdoslovci (možje, ki se z računanjem zvezdnih potov pečajo) in sicer Lili, Sirletti in Clavius so natanko izračunili, koliko časa potrebuje zemlja, da pride okrog solнца; in sicer znese ta čas, če se začetek spomladi (20. ali 21. marcij) vzame za mejo jedne zemljine poti krog solнца, natanko 365 dni 5 ur 48 minut in 46 sekund. Dotlej so torej v prestopnih letih zmiraj 21 minut in 14 sekund preveč šteli, in to je zneslo l. 1582. že 10 dni. Da bi se torej ta razloček popravil, določilo je papežev pismo imenovano po začetnih besedah: „Inter gravissimas“ od dne 24. februarija, da se naj po 4. oktobru na mestu 5. koj 15. piše in da naj bodo le stoletnice 1600, 2000, 2400 itd. prestopna, druge pa 1700, 1800, 1900 itd. navadna leta. Ta gregorijanski koledar se je po katoliških deželah takoj razširil, a v protestantovskih je dobil popolno veljavo še le nekako sredi prejšnjega stoletja. Grška cerkva (Srbi, Bolgari, Rusi itd.) pa še imajo zdaj stari koledar in med njihovim in našim štetjem je zdaj razloček 12 dni. Če imajo oni 1. januar, štejemo mi že 13.

Če hočemo zdaj leto v mesece razdeliti, treba nam je tudi lune ali meseca, ki okoli zemlje teka, omeniti. V resni pa je ta prav malo ali nič v zvezi z našim letnim štetjem. Zdi se, da so zaradi tega nekatera imena v solnčno leto hoteli uvesti, da bi nekoliko priznali nje-gove zasluge za zemljo, ki jo zvesto straži. To mesečno leto je gledé na dolgost skoraj jednako našemu mesecu, 30 dnev (natanko 29 dni, 12 ur, 44 min.) in zategadelj so dobili meseci ime od mesečnega leta. A meseci se popolnoma drugače izpreminjajo, kakor pa luna. Tudi ne pridejo krajevi na jednake dneve po preteku jednega leta. Le po tako zvanem solnčnem krogu t. j. času 19 let, ko je mesec 235krat svojo pot pretekel, se to zgodi. Da je pa vseh dni 365, razdelilo se je leto v 7 mesecev po 31 dni, 4 mesece po 30 dni in 1 mesec po 28, oziroma 29 dni. (Konec prih.)

Smešnica 4. „Gospod“, vpraša čevljar Marko g. odvetnika, „gospod doktor, sveta Vas prosim, če smem!“ „No“, vpraša ga odvetnik. „no, kaj pa bo, oče, tacega?“ „Veste“, nadaljuje čevljar, „veste, moj sosed me je tovnaj imel za osla in če ga torej jaz tožim za to, kateri naju mora pri sodnji dopričati resnico, on ali jaz?“ „Vi“, seže mu doktor v besedo, „le Vi storite to!“

Razne stvari.

(Potrjenje.) Mesto Ptuj sme poslej za 5 let tirjati še 20% daca več, kakor je to bilo doslej, od vsega mesa, ki se pripelje od kmetov v mesto na prodajo. To postavo je sklenil dež. zbor v Gradci in vsakdo zna, da se je to zgodilo na željo mestnih očetov v Ptuj in leti so zato v resnici vredni, da jih šteje kmečko ljudstvo še na dalje za prijatelje svoje.

(Narodna čitalnica) v Ptuj priredi o letošnjem predpustu v svojih prostorih v „Narodnem domu“ sledeče veselice: Dne 24. januarija plesni venček in 7. februarija plesni venček v kostumih. Pri plesu svira godba Šmarska. Začetek vsakokrat ob 8. uri zvečer. K prav mnogoštevilni vdeležbi vabi vljudno svoje čč. društvenike in goste odbor.

(Vabilo.) V nedeljo, dne 1. februarija ob 4. uri ima „Leposlovno bralno društvo“ pri Malinedlji svoj občni shod s tem-le vspeedom: 1. Pozdrav in nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in denarničarja. 3. Sklep in potrjenje računa za l. 1890. 4. Volitev novega odbora. Zatem sledi pri g. B. Korošec-u prosta zabava s primerno slavnostjo v spomin stoletnice rojstva raj. zgodovinarja č. g. Ant. Kreml-na. Vsi udje in prijatelji se prijazno vabijo.

Odbor.

(Bralno društvo) pri sv. Juriji ob Ščavnici ima v nedeljo, dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne v narodni šoli redni občni zbor in „Besedo“, s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Foerster, venec Vodnikovih pesmi (mož. zbor). 3. Občni zbor: a) prečitanje spremenjenih in potrjenih pravil; b) poročilo o delovanju v preteklem letu; c) volitev novega odbora; d) vplačevanje letnine; e) razni navsveti. 4. Fleišman, „Vse drobno“ (mož. zbor). 5. Warlamow, „Sarafan“ (čveterospjev). 6. Slavnostni govor. 7. Ipavie, „Domovini“ (zbor s samospevi). 8. Hajdrih, „Širota“ (peterospjev). 9. Kečijančič, „Roženkraut, nagelj in rožmarin“, (zbor). 10. Na straži (peterospjev). Potem prosta zabava pri g. Fr. Vaupotiču. Ker je slavnostni govor o domoljubju poučljiv, pevski del zanimiv, ter ni nobene vstopnine, nadejamo se obile udeležbe. Tudi zunanji gostje so nam dobro došli.

Odbor.

(Na praznik) novega leta je vihrala bela zastava na zvoniku sv. Marjete poleg Rimskih toplic v znamenje, da se v preteklem letu 1890 ni bilo nobeno nezakonsko dete rodilo.

(Srečne volitve.) Dolgo so bili v Sevnici in Reichenburgu, ljubeznjivih trgih ob Savi, nemčurji na vrhu. Pri zadnjih obč. volitvah pa so na obeh krajih propadli, ne da bi bilo joka za njimi. V zadnjem trgu so imeli do konca za župana moža, ki je doma iz velike Nemčije. Človek se torej čudi lahko, kako da